SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 111. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 13, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ЧЕРВНЯ 1991 Ч. 111. РІК XCVIII.

СТВОРЕНО УКРАЇНСЬКУ ІНЖЕНЕРНУ СПІЛКУ

Київ (УНІАР). — Тут в суботу, 8-го червня, відбулася установча конференція Української Інженерної Спілки, яка проходила у приміщенні відпочинкової бази Київського Політехнічного Інституту.

Ініціяторами створення УІС були Львівське та Київське Інженерні Товариства. У конференції взяли участь близько 80 делеґатів, які представляли працівників науки і підприємств 15-ох областей України. Від Товариства Українських Інженерів Америки з привітальним словом виступив Богдан Гаврилишин.

Затверджено програму і статут Української Інженерної Спілки, ухвалено резолюцію про відродження інженерних товариств України, відродження України, як держави, та про екологічні проблеми республіки.

На пост президента УІС обрано народного депутата СССР, ректора КПІ Петра Таланчука.

Енциклопедичний словник включає українських письменників

Ню Йорк (МТ). — Тут у видавництві Ґрінвуд Пресс тількищо появилася друком велика нова літературна енциклопедія, що вперше презентує світові сучасних письменників, яких, не зважаючи на різниці мов, стилів і літературного стажу, об'єднує спільний досвід добровільного чи примусового вигнання.

Товстий 854-сторінковий том, що його редактором є Мартін Такер, має заголовок „Literary Exile in the Twentieth Century: an analysis and biographical dictionary" (Літературний екзиль у двадцятому столітті: аналіза і біографічний словник). Енциклопедія не є спробою охопити всю екзильну літературу всіх народів, але, як твердить сам редактор, вона подає „репрезентативний огляд модерних письменників в екзилі" і включає коло 550 окремих статтей. Праця над цим виданням, що для неї редактор зумів зорганізувати майже сотню співробітників тривала приблизно сім років.

Приємно відмітити, що серед співробітників цього енциклопедичного словника з міжнародним засягом є також українські літературознавці, які подбали про те, щоб у цьому новому довіднику була репрезентована також і українська література. У висліді в новій енциклопедії, яка напевно знайде значне поширення в американських бібліотеках, можна знайти статті про Емму Андієвську, Василя Барку, Богдана Бойчука, Володимира Винниченка, Віру Вовк, Ігоря Качуровського, Юрія Клена, Людмилу Коваленко, Ігоря Костецького, Євгена Маланюка, Олександра Олеся, Остапа Тарнавського. Авторами статтей є Михайло Найдан, Лариса Онишкевич, Леонід Рудницький і Данило Струк.

КОНЦЕРТ УЧНІВ УМІ

Ню Йорк. — Нюйоркський Відділ Українського Музичного Інституту в неділю, 16-го червня влаштовує річний концерт учнів УМІ. Імпреза відбудеться в залі Будинку Визвольного Фронту, 136 Друга ав., і почнеться о год. 2-ій по полудні. В програмі — виступи учнів Томи Гринькова, Галини Мирошниченко - Кузьми, Соні Шереґ (кляса фортепіяну), Н. Цибрівського (кляса чельо), Л. Фултон-Корсон, А. Добрянського та Т. Гринькова (сольоспів). Після концерту — перекуска в заряді кружка батьків УМІ.

Балтиморці готуються до фестивалю

Балтимор. — Українська громада Балтимору влаштовує свій традиційний щорічний фестиваль 29-го і 30-го червня. Фестиваль відбудеться в міській фестивальній залі, просторій і охолоджуваній, на розі Вест Пратт і Шарп вулиць, в центрі міста в славній відновленій дільниці Внутрішньої пристані, години 12-та полудня до 7-ої вечора.

Цьогорічним гаслом фестивалю є „Незалежність для України". Підготовляється ряд цікавих виставок, включно з виставками мистців східнього побережжя. Сценічні виступи включають танцювальний ансамбль „Лиман" та місцеві і позамісцеві мистецькі сили. За інформаціями слід телефонувати на число (301) 882-9422.

Представники 13 республік відбули наради

Київ (УНІАР). — Тут 5-7-го червня відбулася нарада представників комітетів і комісій Верховних Рад 13-ох республік, на якій розглянуті питання прав національних, релігійних та інших меншостей.

Відкрив нараду голова постійної комісії з прав людини Верховної Ради України Олександер Ємець, який повідомив, що не прибули тільки представники Азербайджану і Таджикістану. О. Ємець наголосив,що нарада має консультативний характер і спрямована на подолання неґативних тенденцій у міжнаціональних відносинах і опрацювання Верховними Радами республік документів, які захистили б права громадянина або національного чи релігійного угрпування.

На нараді виступив заступник голови Верховної Ради України Володимир Гриньов із заявою про необхідність вирішення будьяких конфліктних питань, що виникають на ґрунті міжнаціональних непорозумінь, мирними засобами. Головна ідея забезпечення прав людини, зазначив Гриньов, це створення режиму найбільшого сприяння розвиткові особистости кожного громадянина.

В документі, який підписали представники Вірменії, Білорусії, Грузії, Казахстану, Латвії, Литви, Естонії, Молдови, Росії і України, підкреслюється, що захист прав національних меншостей відноситься до обов'язків суверенної держави і права тих чи інших меншостей рекомендується закріпити у законах.

Проф. В. Лучків очолив Нюйоркську Округу УНС

Ню Йорк (М. Юзенів). — Тут в приміщеннях Об'єднання Українців „Самопоміч" відбулися Загальні збори Нюйоркської Округи Українського Народного Союзу до якої входять 30 відділів.

У зборах взяли участь 33 представники відділів, двоє членів Екзекутиви УНС, головний предсідник мґр Уляна Дячук та головний секретар Володимир Сохан, головний радний проф. Василь Лучків та почесний член Головного Уряду Марія Душник.

Збори відкрив голова інж. Михайло Шпонтак, який привітав присутніх на залі та подав порядок нарад, який прийнято без змін. Вибрано президію зборів в складі: Іван Винник, голова, Михайло Юзенів, секретар. Вибрано також Номінаційну комісію в складі: Степан Чума, Іван Пригода та Іван Хома.

Від Управи звітували голова інж. М. Шпонтак та касир І .Хома. У своєму звіті голова подав, що Округа відбула передконвенційні наради делеґатів та їх заступників на конвенцію для обговорення ряду справ, таких як дальший розвиток УНС, статутові уконституювання Окружних Комітетів, намічення кандидатів до комісій та до Головного Уряду. Округа влаштувала прогульку на відпочинкову оселю Союзівку. Голова вислав ряд листів до сенаторів і конґресменів в справі оборони Степана Хмари і інших громадсько-політичних діячів, в справі відзначення 22-го січня на форумі Конґресу у Вашінґтоні. Подав коротко про свою участь в семінарі

Проф. В. Лучків

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Ю. Куляс очолив Київський комітет Чикаґо

Чикаґо. — Відділ місцевої Міської ради для справ культури, повідомив, що посадник Ричард М. Дейлі призначив головою новоствореного Київського комітету, чикаґської міжнародної програми побратимства міст, відомого українського адвоката та банкира д-ра Юліяна Е. Куляса. Посадник Р. Дейлі сказав, що йому дуже приємно призначити на цей пост людину, яка через свою діяльність у багатьох громадських і професійних організаіях вміло репрезентувала українську громаду перед місцевим урядом. Він також підкреслив, що під вправним проводом Київський комітет поділиться своєю багатою українською спадщиною не тільки зі своїм містом побратимом Чикаґо, алеа також з іншими країнами світу.

Офіційне підписання акту побратимства Києва та Чикаґо відбудеться літом цього року, коли Чикаґо буде гостити міжнародну конференцію побратимства міст з нагоди 35-ліття існування від 15-го до 20-го липня. Посадник Р. Дейлі та посадник Києва Григорій Малішевський підпишуть цей документ 17-го липня. Сподіються понад 2,000 представників з усіх країн світу, включно з високими достойниками восьми вже існуючих міст-побратимів Чикаґо: Варшави, Міляну, Осаки, Касаблянки, Аккри, Ґани; Ґетебурґу, Праги та Шеньянґу.

Приймаючи номінацію д-р Ю. Куляс заявив, що це для нього честь бути обраним на голову комітету та сподіється, що на цьому пості зможе послужити обидвом українським громадам Києва і Чикаґо.

Верховний суд Ізраїля знову відклав справу І. Дем'янюка

Єрусалим, Ізраїль. — Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що Верховний суд Ізраїля знову відклав на неозначений час розгляд відклику Івана Дем'янюка, засудженого на смерть українця з Клівленду, якого американський суд, відібравши спершу громадянство ЗСА, передав Ізраїлеві. Прокуратура в Єрусалимі намагалася переконати суддів, що І. Дем'янюк був воєнним злочинцем, вчинив чимало злочинів проти людства, вбивав і знущався над в'язнями в концентраційному таборі в Треблінці, працював в ґазових камерах, був відомий як „Іван Грозний" тощо.

Все це виявилося неправдою і про це доказують документи, знайдені тепер в Совєтському Союзі. Там сказано, що „Іваном Ґрозним" був якийсь Іван Марченко, цілком неподібний до І. Дем'янюка, що до документації прикріплені також інші документи й свідчення про склад наглядачів у згаданому концтаборі і чимало фотознімок, на яких нема зазначено чи замарковано імени засудженого Дем'янюка.

П'ять суддів апеляційного суду дали згоду на відкладення справи розгляду відклику на два місяці, щоб дати можливість прокураторові Міхаелеві Шакедові ще раз поїхати до Москви і переконатись, чи ізраїльський суд дійсно засудив на смерть невинну людину.

Оборонець І. Дем'янюка адвокат Йорам Шефтель переконаний у невинності свого клієнта, особливо після виявлення додаткової документації, яку, на жаль, генеральний прокуратор СССР не хоче передати ані Ізраїлеві, ані обороні. Шакед признався, що Шефтель протестував проти ще одного відкладення розгляду справи апеляції, але кореспонденти не змогли отримати від Шефтеля потвердження цієї заяви.

Кореспонденти намагалися отримати додаткові інформації від Івана Дем'янюка, мол., але він тільки потвердив спротив Шефтеля, який переконаний, що докази про невинність батька вже існують. Зять І. Дем'янюка Ед Нишник заявив, що „ми не є проти дальших дослідів документації, але не коштом засудженого". Він при тому додав, що І. Дем'янюк є невинною особою і повинен бути негайно звільнений з тюрми і регабілітований.

Назвознавці Канади відбули з'їзд з українською участю

Кінґстон, Онт. (ОУПС). — Тут в університеті Квінс започатковано 26-го травня річні з'їзди канадських наукових товариств, таких як Канадська асоціяція славістів, Канадське лінґвістичне товариство, об'єднання музикологів, істориків, політологів, правників і інших.

Першого дня відбулося річне зібрання Канадського назвознавчого товариства з доповідями канадських ономастів, географів і мовознавців. Діловий комітет під головуванням проф. В. Аренса з Торонто зорганізував програму зібрання як ювілейну, бо рівно 25 років тому в Лондоні, Англія, в часі міжнародного конґресу основано в формі Канадського назвознавчого інституту об'єднання вчених у цій ділянці науки. Ініціятива вийшла від проф. Ярослава Рудницького, тоді в Манітобському університеті, а з українців у оснуванні інституту взяли участь проф. Іраїда Ґерус-Тарнавецька, проф. Володимир Жила, проф. Яр Славутич, всі тоді учасники конґресу з Канади. Відзначаючи цьогорічне 25-ліття оснування назвознавчої організації, запрошено до ювілейної доповіді проф. Я. Рудницького з Монтреалю.

Він прочитав її п.н. „Передісторія й рання історія канадського об'єднання назвознавців", обговорюючи труднощі, з якими треба було боротися при організуванні невідомої тоді в Канаді наукової дисципліни — ономастики. Труднощі переборено і сьогодні Канада, зокрема французький Квебек, ведуть перед у світовій ономастиці, про що свідчить недавній міжнародний конґрес назвознавства в університеті Ляваль у Квебеку і присутність канадських делеґатів у Міжнародному центрі ономастики в Лювені, Бельгія. При кінці своєї доповіді проф. Рудницький згадав про століття українського поселення в Канаді. Як ювілейну працю з цього приводу він приготовляє студію „Українська топонімія Монтреалю", що має вийти друком у вересні ц.р., місяці, в котрому перші українські піонери Єлиняк і Пилипів висіли з корабля в Монтреалі.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ЗСА ҐАРАНТУЄ ПОЗИЧКУ ДЛЯ СССР

Вашінґтон. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш дав свою згоду на те, щоб державна каса заґарантувала позичку для Совєтського Союзу в сумі півтора більйона долярів на закуп товарів першої потреби, в першу чергу харчових продуктів. Адміністрація Дж. Буша хоче якнайскорше передати цю справу на обговорення і затвердження в Сенаті і це було б два кроки вперед до наближення первісних плянів Уряду ЗСА, які передбачають не тільки звичайну економічну допомогу Америки з метою рятування совєтської економіки, яка опинилася на краю пропасти, але також політичну підтримку для теперішнього совєтського керівника, генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Міхаїла Горбачова, не зважаючи на його зиґзаковату внутрішню політику і тісне пов'язання з однопартійною комуністичною системою, яка є рівнозначна з диктатурою і поневоленням багатьох колись вільних народів.

Після схвалення пропозиції Уряду Сенатом, Совєтський Союз отримає 1,5 біл. долярів ґарантованої федеральною касою позички у трьох ратах, приблизно по 600 міл. долярів кожна. В більшості згадана сума буде використана на закуп американського зерна і, як твердять федеральні чинники, цей торговельний оборот допоможе також американським фармерам продати більшу кількість збіжжя. Федеральний Уряд зобов'язався заплатити кожну суму зі згаданих 1,5 біл. долярів, якщо уряд ССРС не поверне своєчасно звороту, щоб в такий спосіб не наражати на страти американські фінансові компанії.

Цілий „пакет" торговельних домовленостей Вашінґтону з Москвою, який був одобрений ще весною минулого року, буде переданий до Сенату і розгляд цієї справи розпічнеться при кінці червня.

Торговельні справи фактично були дотепер заморожені, бо Вашінґтон очікував, щоб Верховна Рада СССР прийняла новий еміґраційний закон, який, починаючи від 1993 року, дозволятиме совєтським громадянам виїжджати куди вони хочуть, зокрема за кордон без жодних урядових перешкод.

Договір, якщо такий буде підписаний після схвалення пропозиції Президента Сенатом, осуне також останню бар'єру на шляху надання для Совєтського Союзу статусу упривілейованої держави в торговельних справах і це, в оцінці совєтських економістів, може започаткувати співпрацю між Вашінґтоном і Москвою на широку скалю. Більше того, Москва надіється, що схвалення такого закону стимулюватиме співпрацю СССР з іншими шістьма індустріяльними державами вільного світу і Европейським економічним ринком, бо всі вони взоруються на потягненнях Вашінґтону.

Так все було. Коли російська, а тепер совєтська імперія переживала політичну й економічна кризи і існували всі вигляди, що вона нарешті розвалиться, а на її руїнах постануть вільні демократичні республіки, Захід, зокрема ЗСА, Франція, Німеччина та інші, простягали руку порятунку і витягали знову з багна російських чи совєтських диктаторів — відбудовували наново імперію, — кажуть деякі розважливі і більш совісні політичні аналітики.

Треба припускати, що у зв'язку зі зміною загальної політики Вашінґтону у відношенні до Москви, наступили зміни на пості амбасадора ЗСА до СССР і замість Джека Матлока, дуже здібного дипломата, прийшов демократ Роберт С. Стравс, завданням якого буде прикривати срібною занавісою усі фальшивки комуно-московських імперіялістів, зокрема приховану зброю і пофальшування кількости війська, для того, щоб Дж. Буш перед президентськими виборами міг похвалитися новим атомовим договором, який буде такою самою фікцією, як усі попередні домовлености Вашінґтону з Москвою, — кажуть політичні спостеріґачі.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Київ. — Тут 5-го червня у приміщенні Спілки Письменників України відбулася пресова конференція. Першим питанням була презентація міжнародної екологічної акції „Подорож серця", що почалася у Києві 12-го червня у зв'язку з п'ятою річницею катастрофи в Чорнобилі. Здійснює акцію викладач Міннесотського університету з ЗСА художниця Оксана Павликович-Йонан, головний координатор акції — український композитор Кирило Стеценко. Екологічна акція — це подорож велосипедом по 19-ох областях України, поражених радіяцією, відстань 3,500 км. Акція триватиме з червня до жовтня, складатиметься з 4 етапів: Київ-Ковель-Львів, Львів-Чернівці-Одеса, Одеса-Запоріжжя-Харків, Харків-Чернігів-Київ. Крім подорожі акція включає зустрічі і бесіди з дітьми, які постраждали від чорнобильської катастрофи, збір їхніх оповідей та малюнків на чорнобильську тему. На основі цієї подорожі видаватимуться і поширюватимуться у Японії, ЗСА, Европі книги та відеофільми. Усі валютні прибутки плянується передати дітям, постраждалим від катастрофи. Акція „Подорож серця" здійснюється за підтримкою комісії ВР УССР з питань чорнобильської катастрофи, Партії „Зелених", міністерства народної освіти, охорони здоров'я, асоціяції працівників МВС УССР „Чорнобиль". Матеріяльно-технічну та організаційну частину проєкту забезпечує Український Культурний Центр „Гетьман", головний спонзор акції — київська фірма „XXI сторіччя".

Другим питанням пресконференції був — інцидент з побиттям у міському суді, перегляд відеоматеріялу і виступ народного депутата С. Хмари.

На конференції народні депутати і журналісти з Вірменії представили документальний фільм незалежного журналіста Бакура Карапетяна „Доля солдата у Нагірному Карабасі". Перед цим матеріял демонструвався під час роботи сесії Міськради, під час перегляду фільму депутати-комуністи демонстративно залишили залю. Цього ж дня презентація фільму і пресова конференція відбулися також у ВР України. Мета авторів фільму і народних депутатів Вірменії — показати реальний перебіг подій у НКАО і отримати політичні оцінки народних депутатів України. Нині демократи Прибалтики, Росії, Молдови, Грузії висловили свій протест проти сваволі совєтських зійськ у Нагірно-Карабахській Автономній Області.

Дніпропетровська область. — Тут 1-2-го червня у Нікопольському районі на березі Дніпра, між гирлом ріки Базавлук та селом Покровське відбувся загальний збір козацьких куренів з метою оновлення Низового Запорізького Козацтва. Відправлено Молебень, проведено раду представників козацьких осередків. Велике козацьке коло, вибори козацької старшини та запис козаків до реєстру.

Запоріжжя. — Археологічні розкопки, проведені в половині травня на невеличкому скелястому острові Байди, що знаходиться у межах Запоріжжя, між західним узбережжям Хортиці і правим берегом Дніпра, беззаперечно підтвердили минулорічну гіпотезу, що саме тут понад 400 років тому стояв замок легендарного козацького лицаря Байди — князя Вишневець-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

З ПОЇЗДКИ ДО КУВАЙТУ та Савдійської Арабії повернувся Вілліям К. Райлі, директор Аґенції охорони довкілля, якого туди післав президент Джордж Буш для оцінення „катастрофи довкілля, що її заподіяв Саддам Гуссейн". Згідно з його твердженнями, перші звітування про занечищення довкілля, спричинені відступом військ Саддама Гуссейна, були значно перебільшені. К. Райлі заявив, що осад із палаючих нафтових шиб є справді небезпечним тільки для людей, які вже хворіють на недуги пов'язані з системою дихання. Крім цього дими з палаючих нафтових шиб не є на достатній височині, щоби бути ґльобальною загрозою. Для підтвердження своїх завваг Райлі подав,що з первісно палаючих 600 нафтових шиб вже 150 вдалося погасити. Групи, що борються за чистоту та охорону довкілля не погоджуються з його оптимізмом.

ДАЮЧИ ІНТЕРВ'Ю АҐЕНТСТВУ Ассошіейтед Пресс, Джек Ф. Кемп, секретар Департаменту житлового будівництва та розбудови міст, заявив, що після президентських виборів 1992 року він хотів би займати іншу позицію в новообраному Уряді. Він підкреслив свою підтримку президента Джорджа Буша та віцепрезидента Дена Квейла в майбутніх виборах і також свою готовість їм кожночасно допомогти. Аналітики уважають, що це було обдумане політичне потягнення для пригадки громадян, що президент Дж. Буш дальше кандидує.

НАЙНОВІШІ ОПИТИ переведені щоденником „Ню Йорк Таймс" і телевізійною мережею Сі-Бі-Ес вказують, що не зважаючи на політичний неспокій та існуючу проблему втікачів, більшість американських громадян підтримує президента Джорджа Буша особисто, як і його політику на Близькому Сході. Все ж таки багато з американців, обтрясшихся з масового патріотизму, починають говорити про те, що війна в околицях Перської затоки не була варта тих жертв, котрі вона понесла, як в людях так і матеріяльно, не говорячи вже про невдачу у заходах до замирення в цьому реґіоні.

У СВІТІ

В ЧЕТВЕР, 6-ГО ЧЕРВНЯ, совєтський літак ИЛ-76 взяв на борт американські ліки і медикаменти на суму, яка перевищує 1.8 міл. дол. Літак приземлився в п'ятницю в столиці Казахстану Алма-Аті, звідки допомогу буде розподілено по сімох містах довкола Аральського моря, яке катастрофічно пересихає. Совєтський уряд оголосив Арал зоною лиха. Де ще недавно плюскотіли хвилі, утворюється нова пустеля. З колишнього морського дна вітер піднімає шкідливі для здоров'я речовини, що призводить до масових захворювань місцевих жителів. Американські медикаменти були придбані з допомогою міжнародної філантропічної організації „Операція 'Надія' ".

ЯРОСЛАВ КАШИНСЬКИЙ, керівник канцелярії президента Польщі Лєха Валенси, вимагає обмежити повноваження застпника прем'єр-міністра і міністра фінансів Лєшека Бальцеровича. Невідомо, чи Кашинський це говорить тільки в своєму імені чи також в імені президента. Бальцерович є автором польської економічної реформи за доктриною „шокової терапії". Це плян переходу країни на ринкову систему. Він почав діяти з 1-го січня 1990 року і знайшов широку підтримку на Заході, однак у самій Польщі викликав гостру критику, оскільки призвів до підвищення цін і збільшення кількости безробітних. Цілком можливо, що Кашинський, який є лідером партії Альянс центру, пробує в такий спосіб дістати додаткове число міністерських тек. Тому на пост заступника прем'єр-міністра він пропонує замість Бальцеровича Адама Ґлапінського, який в кабінеті міністрів займається справами будівництва.

ПОВІТРЯНИЙ ЗВ'ЯЗОК З Польщею, а також перелети всередині країни перервано у зв'язку зі страйком польських авіадиспечерів, які вимагають підвищення заробітної платні на 1,000 відсотків. Міністерство транспорту заявило, що страйк є незаконний, тому ніяких переговорів зі страйкуючими уряд вести не буде.

АФГАНСЬКИЙ УРЯД НАДЖІБУЛЛИ посилює бойові дії в західній провінції Герат. Жертвами летунських атак стали тисячі мирних жителів. Про це заявив Бурхандуддін Раббані, один з лідерів муджагедінів. За його словами, близько 40,000 мирних жителів провінції, боячись дальших бомбардувань, залишили рідні місця і перебралися в судідній Іран.

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ, 9-ГО ЧЕРВНЯ, в Москві на Красній площі стався вже другий інцидент, пов'язаний з мавзолеєм Леніна. Один громадянин, під виглядом туриста, підійшовши до мавзолею, кинув у нього пляшку з чорнилом. У березні ц.р. невідомий підліток відбив молотком ніс в мармурового погруддя Сталіна біля Кремлівської стіни.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Непорозуміння щодо більйонів для Ґорбачова

Погодившись на децентралізацію влади та демократизацію устрою, що покищо є тільки обіцянкою, Міхаїл Ґорбачов всю свою енерґію звернув на бомбардування Заходу закликами — прийти Совєтському Союзові з фінансовою допомогою для рятування банкрутуючої совєтської економіки. Ґорбачов не завагався говорити спершу про сто більйонів дол., згодом про сто-п'ятдесят більйонів. Останній апель був включений в його довгу промову у столиці Норвегії Ослько в минулому тижні на церемонії отримання нагороди Нобеля. Ґорбачов так настирливо домагається цієї фінансової допомоги, що у цій промові в Ослько пов'язав конечність допомоги від Заходу для СССР дальшим миром у світі. Чи це була пересторога, що банкрутство економіки спричинить його, Ґорбачова, упадок а його наступник заверне до епохи холодної війни, чи тільки реторичний зворот, все одно воно не зробило на західніх лідерів ніякого враження.

Ґорбачов страшенне прагне взяти участь у конференції сімох найбільш упромисловлених держав світу, яка скликана до Лондону на першу половину липня ц.р. У „Ню Йорк Таймсі" з 4-го червня ц.р. наведено голоси кількох лідерів членських країн отієї „Великої Сімки". Найбільш прихильний Ґорбачову є німецький канцлер Гельмут Коль. Можна його зрозуміти: на терені колишньої Східньої Німеччини все ще стаціоновані 300,000 совєтських вояків і Коль прагне якнайшвидше позбутися їх, дармащо в заміну за згоду Ґорбачова на з'єднання Німеччини погодився на заплату величезної суми на будову будинків в СССР для повертаючих вояків із Центральної Европи і на перебування цієї совєтської армії у Німеччині до 1993 року. Але й Коль заявив, що „Ми не всилі великі суми грошей вкидати до бочки без дна". Найрізкіше і наймудріше сказав речник японського міністерства закордонних справ: „Поміч для СССР може прийти тільки на базі тих конкретних реформ, які там будуть переведені, а не на базі обіцянок. Обіцянок було вже багато". — Речник британського прем'єра Джана Меджора виключив, щоб можна дати допомогу „уряд урядові". Він виключив теж, щоб такою допомогою була якась одна величезна сума грошей, — допомогу, мовляв, можна давати від потреби до потреби поступово. Становище Америки з'ясував державний секретар Джеймс Бейкер на конференції міністрів держав НАТО в Копенгаґені. Він одверто заявив, що допомога від Америки залежить від виконання Кремлем таких-то вимог. Ті вимоги однаково економічного, як політичного й військового характеру. Найголовніше, щоб совєтський уряд склав збалянсований бюджет із зредукованими видатками на військо, — щоб допомогу можна давати підприємствам, а не урядові, щоб не затримувати силою Литви, яка прагне усамостійнитися, і тим подібні інші мудрі вислови, які напевне викликали у партійній верхівці в Кремлі обурення, як „втручання для внутрішніх справ" імперії.

За всією вірогідністю Ґорбачова запросять до Лондону, але покищо ніхто з цієї „Великої Сімки" не хоче допустити його до їхніх нарад. Запросять і його до Лондону, щоб вислухати конкретний плян: що його совєтські економісти буцімто вже передали Ґорбачову для пред'явлення, як вони думають оздоровити хвору економіку і на що допомога потрібна.

„Ню Йорк Таймс" навів в окремому дописі з Москви заяву голови совєтської делеґації, яка недавно приїздила до Вашінґтону, Євгенія Прімакова. Він заперечив газетні вістки, наче би Совєтський Союз старався отримати від Світового Банку чи американського Уряду й банків сотні більйонів долярів. Заявив, що допомога від закордону буде потрібна тоді, як буде скасована державна контроля над цінами — тоді настане доріжня й інфляція. Прімаков заповідає, що скасування державної контролі цін, себто перехід на вільний ринок, наступить під кінець наступного року.

Настирливі заходи Ґорбачова спричинили добру реакцію Заходу. Західній політичний і економічний світ уже знає правильно підсовєтську дійсність. Він усвідомив собі, що найперше самі люди в СССР — державна верхівка і близько триста мільйонів населення мусять самі своїм хистом і трудом рятувати себе з того баговиння, в яке втягнув усіх комуністичний режим. Ґорбачов є все генеральний секретар Компартії СССР. Як він думає зберегти комунізм і скасувати марксистську систему господарки — це тайна його і його прибічників, бо ніяка твереза людина на демократичному Заході цього не збагне. Насправді Захід поводиться згідно з народною українською мудрістю: „Господь помагає тому, хто сам собі помагає". Побачимо, чи Ґорбачов зможе сам собі помогти.

Микола Руденко

ДРАМАТИЧНИЙ З'ЇЗД

I.

На мій погляд, щорічне переобрання керівних органів — то є норма для низової партійної організації, але ж не для партії в цілому. Якщо партія живе за справді демократичними нормами, то в ній неминуче виникають фракції. Спокуса захопити партійний провід, заповнити його своїми людьми не є чимось ненормальним, як і взагалі конкурентна боротьба в демократичному світі. Та якщо такі ситуації повторюються щороку (бо того вимагає статут), сили партії відволікаються на передвиборну боротьбу, де киплять і вирують пристрасті, які обернені не в зовнішній світ, а в середовище самої партії. Отож, на мій погляд, керівні органи доцільніше обирати на кілька років. А проте, Українська Республіканська партія народилася лише рік тому зі широко відомої УГС. Вона швидко вийшла на друге місце в республіці за кількістю своїх членів — після КПУ. Партія ставить своїм завданням створити самостійну Українську державу. То є головна мета кожного члена партії, але ж не кожен член партії однаково бачить шлях до цієї мети. Ось чому я гадаю, що в перші роки після створення партії, щорічні з'їзди можна виправдати: адже тут відбувається остаточне формування стратегії й тактики, без яких партія лишається сліпою.

На відміну від КПСС, де керівні ідеї нав'язуються вождями, Українська Республіканська партія витворює їх колективно, за участю всіх своїх членів. І це, на мій погляд, цілком правильно. Але ж при такій методі не можна обминути болісних пологових мук. Та якщо ми не хочемо скотитися до авторитарности чи навіть до тоталітаризму, то мусимо терпіти ці муки.

Якби я не розумів природности сказаного вище, то драматична бурхливість II з'їзду УРП могла б породити в моїй душі глибокий смуток або навіть відчай. УРП бере свій початок із Української Гельсінкської Групи, за створення якої мені так само, як і іншим її членам довелося понад десять років страждати в тюрмах, концтаборах і сибірському засланні. Самозрозуміло, що народження і становлення УРП є для мене кревною справою — важливішою за власне життя. Я хотів взяти участь іще в її установчому з'їзді, але відповідні совєтські органи подбали про те, щоб я на нього не зміг потрапити: візу на в'їзд до Совєтського Союзу мені було видано лише через півроку після того, як я порушив клопотання. Візу отримав, мабуть тому, що саме тоді мені було повернено совєтське громадянство. Отож тепер я прибув на з'їзд цілком вільно, без будь-яких труднощів.

Доповідь Левка Лук'яненка текла рівно, спокійно, без бурхливих перепадів, як це взагалі властиво промовам, котрі закликають до буденних справ. Не можна безперервно кипіти, пінитися й вирувати — надходить такий час, коли ми повинні відчути себе не листям партійного дерева, а його живим корінням. Не шуміти на вітрі, а вростати якомога глибше в ґрунт — ось у чому сьогодні полягає наше завдання.

Левко Лук'яненко закликав до буденних справ, які власне й є процесом творення Української самостійної держави. Ну, звичайно ми повинні поступово витісняти комуністів, але це належить робити мирно, спокійно і за допомогою та підтримкою народу. Покищо комуністи є господарями становища у селах і містах східньої України. Райкоми керують колгоспами, як це було завжди, і колгоспний селянин покищо не відчув якоїсь іншої влади в республіці. Це, звісно, неприємно бачити. Але така реальність і в такому вигляді вона проіснує іще не один рік. Та якщо ми прийняли шлях еволюційний, а не революційний, то мусимо мати терпіння й доволі тверезо виважувати власні сили. Альтернативою еволюційному розвиткові є лише шлях революційної битви. Але на цей шлях ми стати не можемо, бо він веде до великої крови і неминучої поразки. Самостійну Україну належить збудувати передовсім у народній душі — тоді вона легко й просто повстане із небуття, щоб засяяти красою й могутністю. Доки східній українець є рабом партократії, Українська держава залишиться тільки деклятативною умовністю. А щоб витіснити комуністів мирними засобами, треба з ними співпрацювати. Народ сам має переконатися, хто кращий, чесніший, мудріший, і в майбутніх виборах вирішити свою долю і долю партій.

Звичайно, я переказую доповідь Левка Лук'яненка своїми словами, але ж певен, що з боку провідних ідей тут перекручень немає. Еволюція, поступовість, щоденна чорнова робота поряд з комуністами, аби в цьому природному процесі перебрати владу із їхніх рук — ось лейтмотив його доповіді.

Напередодні з'їзду УРП в житті України сталася видатна, ба навіть історична подія — урядова делеґація на чолі з Леонідом Кравчуком вирушила до Будапешту, аби від імени суверенної України підписати державні угоди з Угорщиною. А це вже не абищо!

У 1923 році Україна також вважалася суверенною державою і тоді вперше в історії вона зробила самостійний крок до Европи. Це так само була Угорщина, з якою тоді було укладено державний договір. Та він проіснував недовго — суверенність України була жорстоко розтоптана сталіністами, а вслід за цим зачахли перші паростки її дипломатичної свободи. Отож, мабуть, у нас немає підстав вважати договори 1923 року з Угорщиною першими міжнародними актами суверенної України, немає тому, що вони фактично не відбулися. Дев'ять міждержавних угод поміж Угорщиною і Україною, котрі підписала делеґація Леоніда Кравчука — то, мабуть, справді перші міжнародні акти в історії України. На пресовій конференції журналісти настирливо допитувались у Л. Кравчука: а що він зробить, якщо Москва знову знехтує державною волею України й ліквідує ці угоди? Л. Кравчук запевняв, що сьогодні це вже не можливо, бо в проєкті союзного договору сказано: республіки мають право самостійно вступати в договірні відносини з будь-якими іноземними державами. Він наголошував на тому, що проєкт союзного договору не буде підписано, якщо центр відкине цей пункт. Майбутній союз — то є союз суверенних держав. Ця суверенність мусить бути справжньою, а не театрально-лаштунковою.

Закінчення буде.

А. Г. Г.

Літературно-історичні праці Б. Лепкого

У 50-річчя смерти Богдана Лепкого, у нас куди більше відомого як письменника і поета, появилася збірка його літературно-історичних праць, що він їх написав між 1911 та 1933 роками. Надрукована збірка як п'ятий випуск серії „Українське літературознавство" при Українському Вільному Університеті в Мюнхені, що її заснував і сам фінансує славіст і україніст Олекса Горбач.

У цій серії, а також у інших серіях з мовознавства він робить фотографюри недоступних вже сьогодні важливих наукових праць з різних ділянок україністики, а також стародруків. Так у серії „Українське літературознавство" появилися в 1989 році оба томи „історії українського письменства" Сергія Єфремова з 1924 року, „Українська література" А. Шамрая з 1928 року, а оце незабаром появиться „Українська стилістика і ритміка" В. Домбровського з 1923 року.

У збірник Богдана Лепкого, що має назву „Начерк історії української літератури", ввійшли оба томи цієї його праці, польськомовний „Нарис української літератури", що появився 1930 року в Кракові та переклад його інформативної статті „Декілька проблем з української літератури", що появилася була в польському журналі.

У післяслові Олекси Горбача подана характеристика передрукованих наукових праць Богдана Лепкого, що від 1925 року був доцентом, а згодом професором української літератури в Краківському университеті. В післяслові, що також доповнює дані про деяких авторів цікаві інформації про формування поглядів Богдана Лепкого як літературознавця, про його наукову методу як дослідника української літератури та явищ нашого давнішого і новішого письменства.

Удоступненням літературно-історичних праць С. Єфремова, А. Шамарая, Б. Лепкого літературознавці, студенти та зацікавлені читачі отримали можливість прослідити розвиток важливої галузі україністики на початку XX сторіччя. Від початку 30-их років ці наукові праці були в Центральній Україні вилучені з бібліотек, а згодом знищені. В Західній Україні це нищення почалося у 1939 році. В який варварський спосіб розправлялися з українськими науковими й літературними набутками, пише на прикладі розгрому бібліотеки НТШ у Львові проф. Ярослав Дашкевич у статті „Доля і недоля нашої бібліотеки" у газеті „Вісник НТШ" в першому числі за березень 1991 рік на сторінці другій.

Світлана Кузьменко

*Кленове листя**

На століття перших українських поселенців у Канаді

Від розпачу, від горя й безнадії
За океан із рідної землі
В країну кленів по далекі мрії
Несли людей відважних кораблі.

На цілині, у лісовім безлюдді,
З малим у світ віконечком ясним,
Своїм нащадкам працьовиті люди
Звели високий і просторий дім.

А в ньому вже вікно, а не віконце,
Ввесь світ у ньому видно як біжить.
Кленове листя міниться у сонці,
Кленове листя золотом горить.

Хвала вам, українські піонери,
В широкий світ з Канади хай летить.
Хвала вам, переможці диких прерій!
Кленове листя золотом горить.

* *Музику до цього вірша, для одного голосу, а також для мішаного хору, написала композитор з України Уляна Білан.*

Роман С. Голіят

„ЛЮДИНА І СВІТ" ПРО МИТРОПОЛИТА СТЕРНЮКА

I.

„Людина і світ", журнал, який виходить у Києві від 1960 року, у 4-му, квітневому числі 1991 року, помістив інтерв'ю свого кореспондента Ярослава Гульки з Митрополитом Володимиром Стернюком п. з. „...Щоб ніхто не віддав нікому злом за зло...". Подаємо найголовніші рядки з цієї статті.

У передмові до інтерв'ю, автор звертає увагу, що релігійне життя України останніми роками позначене безліччю подій, що мають величезне значення не лише для тисячів віруючих, а й для всього суспільства. До таких подій, поза сумнівом, належить відродження Української Греко-Католицької Церкви. Проіснувавши кілька століть на українській землі, ця Церква, як відомо, в кінці другої половини нашого немилосердного віку, стала жертвою політичних маніпуляцій, була викреслена з життя розчерком пера „батька народів". Однак номінальна відсутність Церкви — не тотожна людському забуттю, загибелі в душах людей любові до неї. Усі ці роки, аж до леґалізації УГКЦ в перебудовчі часи, її вірні берегли і зберегли не лише віру батьків, а в значній мірі і саму Церкву, її структуру. Відродження греко-католицизму випало на складну добу, тому й сповнене воно драматизму. УГКЦ має безліч суто релігійно-церковних проблем, які вимагають негайного вирішення; Церква знаходиться в епіцентрі міжконфесійного конфлікту, що вже не перший рік терзає Україну. Греко-католицьку карту прагнуть розіграти на свою користь різні політичні сили. Ось далеко не повний перелік рифів у життєвому морі, по якому пливе церковний корабель. У такій ситуації особлива відповідальність лежить на керманичах. Вони багато в чому визначають обличчя Церкви, задають тон у її контактах з рештою суспільства та іншими Церквами. Цим проблемам і присвячена розмова кореспондента „ЛІС" з Митрополитом В. Стернюком, правлячим архиєреєм Київсько-Галицької митрополії УГКЦеркви.

Владиці Володимиру Стернюкові 85-ий рік. Але й сьогодні він напрочуд живий, енерґійний, здається невтомним. „Наша розмова тривала понад три години, та Митрополит попрощався з чудовим настроєм і відмінним самопочуттям. Такий життєвий темп і робоче навантаження для нього звичні".

„Прошу, Владико, коротко розповісти читачам журналу про своє життя, яке навіть віруючим людям відоме дуже мало. А життя це складне й нелегке, сповнене боротьби за існування Греко-Католицької Церкви в Західній Україні".

В. Стернюк, народився у сім'ї греко-католицького священика в Пустомитах на Львівщині. Батько був деканом Стрийського деканату. Родина мала близькі стосунки з відомими представниками української інтеліґенції. Батьків брат, був одружений зі сестрою Соломії Крушельницької. Його мати — з родини Коновальців: батько Євгена Коновальця — рідний брат матері Стернюка.

Його молодість припала на роки кривавих воєн 1918-1920 років, великих політичних зсувів і національного піднесення українців. 1921 року він виїхав до Бельгії закінчувати навчання в гімназії, яке починав у Львові. А потім вступив до монастиря Редемтористів, закінчив теологічний факультет. Загалом у Бельгії пробув близько дванадцяти літ. Там же його й висвячено на священика у 1931 році.

Наступного, 1932 року, закінчив у Бельгії своє богословське навчання і повернувся до Галичини. Випало йому сім літ спокійного душпастирського життя. А потім почалася Друга світова війна, неспокій, загибель людей і духовних цінностей.

Митрополита Андрея Шептицького знав, бував у його палатах у соборі святого Юра, головно у 1942-1943 роках. Брав участь у помісному Соборі Львівської архиєпархії. Щочетверга Митрополит Шептицький збирав отців до себе, і всі разом обговорювали всілякі церковні справи. „Це був мудрий, високоосвічений церковний діяч. Людей любив, особливо бідних, і їм віддавав усе, що мав. Життя присвятив Українській Церкві".

У так званому „Соборі в 1946 р" участи не брав, бо перебував на той час у монастирі, а до собору залучали світських священиків. Після Львівського церковного собору, монастир було закрито, „нас викинули, і я мусів шукати якоїсь роботи, щоб прожити. Мене взяв до себе один знайомий професор університету, влаштував працювати в бібліотеці, в корпусі на вулиці Ломоносова. І тут у 1947 році мене арештували".

Закінчення буде.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ комісії Франц Адриссен, виступаючи на міжнародній економічній конференції в замку Добріс під Прагою, заявив, що Спільний ринок надасть Совєтському Союзові фінансову і технічну допомогу лише в тім випадку, якщо совєтське керівництво переведе широкомаштабні і глибокі внутрішні реформи. Адриссен висловився також за відновлення торгівлі між східньоевропейськими країнами і СССР. З розпадом Ради економічної взаємодопомоги колишні „країни народної демократії" позбулися совєтського ринку, який раніше забезпечував 60 відсотків їхньої зовнішньої торгівлі. Разом з тим Адриссен дав до зрозуміння, що східньоевропейські країни в найближчому майбутньому не будуть прийняті до Спільного ринку на правах постійних членів.

М. Мельник

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМИ В СССР І УКРАЇНІ

III.

Указ про оренду 7-го квітня 1989 року. Закон про оренду прийнято 23-го листопада 1989 року. На основі закону, орендарами можуть бути і поодинокі люди і спільні підприємства. В оренду можуть бути передані земля, інші природні ресурси, підприємства і ресурси. Орендар може викупити орендоване майно, але такі викупи можуть бути обмежені законодавством.

Про те, що закон про оренду є тільки малим кроком в напрямі вільного ринку, свідчать два основні обмеження. Орендне підприємство зобов'язане приймати виконання державного замовлення і мусить продавати товари чи послуги за оптовими, закупівельними, договірними чи роздрібними цінами передбаченими для державних підприємств.

Дальшими обмеженими кроками в напрямі вільного ринку були закони про землю і власність. Закон про землю прийнято 28-го лютого 1990 року. Він нормує землеволодіння приватними людьми, колгоспами, підприємствами, управами сіл і міст, та іншими. В законі є одне основне нововведення. Кожний громадянин СССР має право на те, щоб отримати земельну ділянку на довічне спадкоємне володіння. Та є там теж стаття, на основі якої держава може припинити право володіння і користування землею.

Закон про власність увійшов в життя 6-го березня 1990 року. Він підтверджує становище попереднього закону відносно власности на землю. **Ані поодинокі громадяни, ані підприємства чи організації власниками землі не** можуть бути. Та вони можуть бути власниками будинків та іншого майна. Закон реґулює теж у дуже загальниковій формі розподіл власности між СССР та республіками. В союзній власності знаходяться землі, будинки та інше майно потрібні для діяльности органів влади СССР, як теж і транспорт, енерґетична система, системи зв'язку та інформації, майно збройних сил та всіх інших військових формацій, оборонні об'єкти, державний банк та інші банки, страховані й інші фонди, підприємства і народногосподарські комплекси в промисловості, енерґетиці, будівництві, та транспорті, навчальні заклади загальносоюзного значення, та інше майно придбане загальносоюзними грішми. У більш детальній формі власність ця реґулюється не республіками, а Верховною Радою СССР. З цього теж видно, що декляраця про економічну суверенність України це радше домагання українців, чим дійсність.

Коли останні два закони появились, економія СССР була уже в стані хаосу. Цілий ряд людей, між ними Шаталін і Петраков, пропонували ідею і методи скорого переходу до економії вільних ринків. Та вони пропонували правдиві вільні ринки, а не комуністичні вільні ринки, де уряд і держава були б власниками землі значної кількости підприємств і де вони продовжували б реґулювати значну пропорцію продукції і цін.

Уряд Ґорбачова настоював теж на цьому, що воно було б не по-комуністичному дозволити на скорий перехід до правдивої економії вільних ринків, тому що цього роду зміна спричинилася б до масового безробіття. І тому Ґорбачов плян Шаталіна відкинув. Замість цього уряд зформулював свої власні ідеї на цю тему. Їх прийняла Верховна Рада СССР 19-го жовтня 1990 року п. з. „Основні напрями стабілізації народного господарства і переходу **до ринкової економіки". У цьому пляні уряду говориться багато про суверенність республік, та це є цілком** безсоромне окозамилювання. Гроші, податки, мито і бюджет залишаються в руках центрального уряду. Аналізуючи цей плян уряду, треба взяти до уваги, що переважна кількість цін у СССР є штучні. Так само штучними є банкові відсотки. Величезна кількість цін є низька; уряд втримує їх на тому рівні за допомогою державного бюджету так що дуже часто кошти товарів закуплених державними склепами і підприємствами є вищі, чим, скажімо, роздрібні ціни. Платні заробітки громадян є базовані на цього роду цінах. Та останніми роками інфляція зросла в драстичний спосіб, а продукція товарів зменшилась, залишаючи людям значні кількості грошей, за які в державних крамницях не можна нічого купити. В таких обставинах спекулянтам не було тяжко купувати величезну кількість товарів за низькі державні ціни і продавати їх за ціни вільного ринку.

І тому арґумент уряду Ґорбачова був приблизно такий. Скорий перехід до вільного ринку через надмір грошей підняв би ціни дуже високо, під час коли платні і заробітки людей залишилися б приблизно на цьому самому рівні. Внаслідок цього величезна кількість людей не мала б грошей на закуп товарів, тоді продукція товарів зменшилася б і прийшло б безробіття.

З огляду на цього роду побоювання плян Ґорбачова передбачає період стабілізації економії. Така стабілізація начебто зменшила б погані соціяльні консеквенції переходу до вільного ринку. В етапі стабілізації плян передбачає зменшення державного дефіциту, піднесення цін на цілий ряд товарів, звільнення з-під контролю певну кількість цін, піднесення банкових відсотків, приватизацію малих підприємств, створення ринку на хати і помешкання, і створення спеціяльного механізму соціяльного захисту доходів населення.

Закінчення буде.

В НЕДІЛЮ, 23-ГО ЧЕРВНЯ, в Києві в Будинку кіно розпочнеться Міжнародний конґрес українських політичних в'язнів під гаслом „Репресивний режим на Україні в минулому і тепер". Крім колишніх в'язнів совєтських концтаборів, на конґресі будуть присутні також і жертви гітлерівського націонал-соціялізму.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошує членів й українську громаду на

ЗУСТРІЧ З ГОСТЯМИ З УКРАЇНИ:

проф. ЛЕОНІДОМ КАНІЩЕНКОМ, перший заступник міністра Вищої Освіти України;

проф. АНАТОЛІЄМ ПАВЛЕНКОМ, ректором Київського Інституту Народного Господарства;

проф. МИХАЙЛОМ САВЛУКОМ, про-ректором Київського Інституту Народного Господарства;

доц. ДМИТРОМ ЛУК'ЯНЕНКОМ, завідуючий катедрою Міжнародних Економічних Відносин Київського Університету.

Вони говоритимуть на тему:

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ — ДВІ РОЗВ'ЯЗКИ

Зустріч відбудеться:

у вівторок, 18-го червня 1991 р. о год. 6:30 веч.
в домі НТШ в Ню Йорку
при 63 Четверта авеню між 9 і 10 вулицями

ПІСЛЯ ДОПОВІДІ КАВА і СОЛОДКЕ.

УПРАВА НТШ

Проф. В. Лучків...

(Закінчення зі стор. 1)

на тему нової пенсійної грамоти.

В дальшому звітував, що Округа Ню Йорк виконала призначену їй квоту членів на 73%, приєднуючи 113 членів на суму 532,000 дол. і зайняла восьме місце з-поміж 30 Округ Союзу. Вкінці подякував всім членам за співпрацю і заявив, що більше не буде кандидувати на пост голови Округи.

В дальшому звітували касир І. Хома та голова Контрольної комісії мґр Онуфрій Германюк, який запропонував уділити абсолюторію уступаючій Управі, яку уділено одноголосно.

На пропозицію Номінаційної комісії вибрано Управу Округи в складі: голова — д-р Василь Лучків, перший містоголова — Іван Яремчук, другий містоголова — Юрій Костів, секретар — Михайло Юзенів, касир — Іван Хома, пресові референти — Володимир Левенець і Марія Душник, імпрезові референти — Степан Чума і Семен Літепло, організаційна комісія — Іван Пригода і Маріон Климишин, вільні члени — Роман Форостина і Григорій Полчій; Контрольна комісія: Михайло Шпонтак, Онуфрій Германюк та Тарас Шумилович.

Головний предсідник УНС мґр У. Дячук подякувала Управі Округи та голові М. Шпонтакові за працю для добра УНС, а в дальшому подала вичерпні інформації про стан і працю УНСоюзу як цілости і про Округу зокрема. Дала перегляд майна УНС, поінформувала про пляни переходу на нові методи праці у приєднуванні нових членів, про створення Фонду Відродження України, про Бюро УНС у Вашінґтоні під проводом головного радного Евгена Іванціва та пресове Бюро в Києві з кореспонденткою УНС Мартою Коломиєць. Особливу увагу звернула присутнім на нову пенсійну грамоту та пересилання членських дивіденд або пожертв від членів на Фонд Відродження України — УНС.

Група учасників Загальних зборів

В дальшому головний предсідник подала аналізу Нюйоркської Округи, яка здобула 113 членів з призначеної квоти 155 членів. Найбільше членів придбав секретар 200-го Відділу Іван Пригода (29), 194-го Відділу Михайло Юзенів (15), 489-го Відділу Микола Григорович (10), 327-го Відділу Зеновія Зарицька і 450-го Відділу Евгенія Мілянич (7), 361-го Відділу Степан Чума (6), 15 секретарів придбали по 5 членів і менше, а дев'ять не придбали ні одного члена.

Звіт головного предсідника доповнили головний секретар УНС Володимир Сохан і почесний член Головного Уряду Марія Душник.

По доповідях членів Головного Уряду відбулася коротка дискусія, в якій брали участь Е. Мілянич, Т. Шумилович, М. Григорович, С. Рудик, І. Хома, І. Пригода, Г. Кіляр. Члени Головного Уряду подали вичерпні пояснення до заторкнених справ.

Наради закінчив новообраний голова проф. В. Лучків, подякувавши присутнім за довір'я і запевнив про дальшу корисну працю Округи. Предсідник закрив збори і попросив присутніх на перекуску.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили

IУ-91

10,000 дол. — д-р Василь і Марія Яцун (на Українську Католицьку Духовну Семінарію у Львові);
1,551.50 дол. — Марта Доберчак (на видання „Генетичного Словника" авторства п. Доберчака);
1,000 дол. — д-р Петро Пшик (з винайму площі на поміч Церкві в Україні, на руки Кардинала Мирослава-Івана Любачівського);
250. дол. — о. Мітр. д-р Іван Біланич;
150. дол. — ОДВУ 12-ий Відділ у Філядельфії, Па.
по 100 дол. — Евдокія Мартинів (в пам'ять мужа бл. п. Івана), Іван Бащишин (переслав Василь Осташ з Елмайра Гайтс, Ню Йорк);
30. дол. — Омелян і Марія Омецінський;
25 дол. — Ольга Филипович (з нагоди 80-річчя життя Юлії Вертипорох);
20 дол. — Ірена Гнатчук;
10 до. — Н. М. Масюк;

На радіопередачу „Голос Української Діяспори" зложили:
300 дол. — Українська Щадниця у Філядельфії (черговий додаток за січень, лютий і березень 1991 р.).

У пам'ять бл. п. д-ра Романа Осінчука зложили:
100 дол. — д-р Олег і Калина Снилик;
по 25 дол. Дмитро Проць, Юрій і Христина Навроцькі;

---

150 дол. - збірка у пам'ять бл. п. Івана Лярсона в Тусон, АЗ. на поміч Церкві в Україні — збірку перевів Василь Дмитраш.

Коляда в Кергонксоні, Н. Й. — Збирала Галина Хамула, переслала Лідія Яців, зложили:
25 дол. — Ольга Тутка;
по 20 дол. — Юліян і Анна філь, В. О. Дудинський, Галина Хамула;
по 15 дол. — д-р Роман Баранодський, Лідія Яців;
по 15 дол. — М. Баран, М. Бабяк, Михайло Бігун, С. Лукомська, Хухра — Паш, Розалія Палюх, Б. М. Кондра;
5 дол. Ярослава Ціханська.

Збірка в Ню Гейвен, Конн. до 31 березня 1991 р. — збірку перевела Павлина Лодинська, зложили:
200.00 дол. — Прися Витвицька;
по 50 дол. — Лев Левицький, Михайло Ґурський, Ґеня Добчанська, інж. Михайло і Віра Вальницький, Зеньо Гарасимчук;
по 40 дол. — Левко і Орися Марків, Ярослав Попель;
35 дол. — Ліда Фіцалович;
по 30 дол. — Григорій і Анна Ґіна, інж. Ігор і Марія Зубрицький, Роман Романюк, проф. Івась і Іра Телюк;
по 25 дол. Івка Лодинські, Іван і Катерина Румак, Мирон і Христя Мельник, д-р Михайло і Марія Снігурович, Марта Рудик, мґр. Михайло і Ірина Бойко, д-р Івась і Тоня Цап, мґр. Олег і Надія Микетей, інж. Мирон і Надія Троян;
по 20 дол. — Богдан і Марія Антонишин, Ірина Гладка, Орися Лаврович, Іван і Марія Сова, Люба Данило;
по 10 дол. — Софія Дефранко, Дмитро Малик, Марія Марків, Адам Дерешівкий, Мирослава Белей, Василь Юречко, Орися Мандич, Софія Бродич.

Українське Патріярхальне Товариство, Відділ в Баффало, Н. Й. — Оксана Бережницька (голова), Зенон Боднарський (референт Патр. Фонду), зложили:

Збірка за 1990 р.

12,000 дол. — д-р Кучмак Мирон і Люба;
1,000 дол. — Укр. Патріярхальне Т-во;
по 100 дол. — д-р Грещишин Миросл. і Лідія Лаврівська Ірина;
80 дол. — Микитин Іван;
70 дол. — Папуга Каролина;
по 50 дол. — Бережницька Оксана, інж. Барицький Микола, мґр Депутат Мих. і Теодосія, Берґенсток Надія, Ільківський Михайло, Кулик Олекса і Рут, мґр Ломиш Лев і Дарія, д-р Перейма Мирослав, д-р Павак Теодор і Олександра Скоробала Микола, Федик Роман і Віра;
по 40 дол. — інж. Дзюба-Бравн Христина, Наливайко Теодор і Марія;
по 30 дол. — Бараницький Дмитро і Долорес Білоголовський Он. і Галина, Дзюба Корнель і Омеляна, Ґереґа Марія, Ґорґанюк Степан і Ольга, д-р Лоза Мих. і Уляна, Мохнач Михайло, Федірчик Марія, Якубовська Ольга;
по 25 дол. — Білий Ярослав, Боднарська Франя, Боднарський Зенон і Марія, Вішка Антін і Анастасія, д-р Дорощак Семен і Ірина, Дроздовський Іван і Анна Сусанівський Богдан і Софія, Душенко Степан і Ольга, д-р Дякун Андрій, Ільківська Анастасія, Ільківський Дмитро і Олександра, Качмарик Іван і Оксана, Кладочний Михайло, Конотопський Роман, Коссовський Юліян і Ірина, Коцай Михайло і Катерина, Куряк Михайло і Марія, Мороз Ігор і Христина, інж. Олексій Евген і Світляна, інж. Олексій Григорій, Паславський Микола і Тетяна, інж. Пашковський Богдан і Марія, Проценко Михайло, Слободинський Ярослав і Ангелина, Сивенький Василь, Шарван Василь, Школьний Олекса;
по 20 дол. — Бейґер Богдан і Христина, Білинська Осипа, Блендоногий Михайло і Надія, Була Марія, Бумбар Марія, Бурда Анна, Буйцік Степан, Ганицький Володимир і Анна, Головатий Любомир і Софія, Горбачук Іван і Марія, Ганущак Дмитро, Гнатів Михайло, Добрикевич Марія, Дранка Дмитро і Марія, Ковалик Петро, Кравець Іван, Литвин Ярослав, Лівицький Василь, Макогон Мирослава, Макогін Микола і Анна, Марчиха Олекса, Мельник Василь, інж. Мороз Богдан і Катерина, Миськів Михайло, Михаськів Тадей, Наминанік Петро і Берта, Осташук Микита і Василина, Паращій Антоніна, Пелех Михайло і Віра, Поліщук Петро і Анна, Погаратний Микола і Ірина, Притула Магдалина, Процишин Анастасія, інж. Салдит Михайло і Оксана, мґр Самотовка Мирослав, Седлярчук Анна. Сметанюк Василь, Топольницька Богданна, Уляк Василь, Федик Анна, Хомин Олена, Шевчук Іван, Ширий Іван і Анна, Юрків Текля;
по 15 дол. — Багнюк Роман, Васильківський Гнат, Ґреґа Олександра, Заньків Мирослав, Кілко Андрій, Кудерявець Микола і Надія, Левчик Микола і Дарія, Нижник Павло, Пастух Йосиф, Процик Даша, Сташків Михайло;
по 10 дол. — Артимович Анна, Бандрівський Еміль, Бандрівський Павло, Беднарик Микола, Бобенчук Павло, Бойко Стефанія, Бойченюк Ярослав, Борачок Мар'ян і Ярослава, Бурда Володимир, Башкурак Михайло, Ващак Станислав і Софія, Бойчак Андрій, Гайдук Іван, Гайнс Зірка, Ганипсяк Йосиф, Гринчак Петро, Грубяк Михайло, Ґах Михайло, Денека Осипа, Дергак Зенон, Добрикевич Микола, Занків Анна, Значко Катерина, Іваничко Уляна, Івахів Михайло і Марія, Касприк Роман, Ковалик Пелагія, Кокотайло Марія, Коман Іван, Коман Семен, Кордупель Іван і Анна, Коссовський Мирон, Костишин Володимир, Коцай Богдан, Крупницький Андрій, Кульчицький Іван, Кучер Анастасія, Лащик Василь, Ліськевич Михайло, Лішак Михайло, Люта Анастасія, Малік Анна, Мандзій Михайло і Текля, Мандзій Софія, Марк Еміль, Мацьків Дмитро, Мельник Михайло, Михайлів Роман, Мосійчук Зиновія, Мозяк Михайлина, Мочерняк Михайло і Текля, Нижник Іван, Осьмак Микола, Петрович Михайло, Петришин Андрій, Пітолай Дмитро, Плотиця Пилип, Пришляк Теодосій, Реґула Павлина, Романишин Евген, Савуляк Михайло, Трач Іван, Триняк Василь, Троян Марія, Тушницький Михайло, Фарима Михайло, Федорак Василь і Анна, Хома Петро, Цьолко Люба, Швець Параскевія, Шишка Степан і Слава, Щербак Юрій, Яремко Дмитро і Ельзі, Яцишин Анна;
8 дол. — Мітрінґа Надія;
по 5 дол. — Вітрик Антоніна, Дергак Евгенія, Добрикевич Василь, Кокотайло Ігор, Коновка Зенон, Кот Марія, Михайлів Ярослав, Паньків Марія, Папіш Теодор, Пастух Андрій, Принь Дмитро, Сайкевич Неоніля, Сисловий Андрій, Харук Микола, Хомяк Стефанія;
2 дол. — Чіп Роман
1 дол. — Михайлів Анна.

Загальна сума збірки: 16,796.00 дол.

Датки у пам'ять ... були подані у місячних списках 1990 р., коли прийшли на руки Товариства Свята Софія.

ЗБІРЩИКИ ДАТКІВ НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

1. Оксана Бережницька
2. Онуфрій Білоголовський
3. Зенон Боднарський
4. Надія Блендонога
5. Станислав Ващак
6. Степан Душенко
7. Андрій Кілко
8. Олекса Кулик
9. Михайло Курляк
10. Михайло Мохнач
11. Михайло Миськів
12. Тетяна Паславська
13. Микола Пславський
14. Андрій Петришин
15. Евген Романишин.

Пожертви в Дітройті, Миш. від січня 1991 р. до кінця березня 1991 р. — збірщик Микола Кунинський, зложили:
В пам'ять бл. п. Теклі Підбірної;
20 дол. — М. і Н. Кунинський;
в пам'ять бл. п. д-ра Романа Осінчука зложили:
по 25 дол. — О. і Л. Дяків, М. Н. Кунинський;
20 дол. О. Лончина;
15 дол. С. і І. Білий;
по 10 дол. С. Дуб, Д. Конюх, Й. і М. Постоловський;
5 дол. О. Кордуба-Качинська;

Спростування: (список II-91)
д-р Клемент Рогозинський зложив 100 дол. у пам'ять бл. п. д-ра Романа Осінчука.

Товариство Свята Софія— Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS No. 23-7380645.

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, Pa. 19117

В Україні

(Закінчення зі стор. 1)

кого. Це той замок, що його безуспішно шукав видатний український історик Володимир Яворницький. Слава сенсаційної знахідки належить запоріжцю Вадимові Ілліцькому, колишньому завідувачу відділом охорони пам'яток історії і культури музею-заповідника на острові Хортиця, а нині керівникові археологічної експедиції „Січі Запорізької" АН УССР. На рахунку експедиції ще одне не менш сенсаційне відкриття — нещодавно тут під руїнами замку Дмитра Вишневецького знайдено сліди прадавнього селища, що добре збереглося. Вік селища датується другим тисячоліттям дохристиянської ери, тобто селище існувало ще за часів Троянської війни. Як вважає Вадим Ілліцький, це знахідка загальноевропейського значення, що суттєво збагатить історіографію. Розкопки на острові тривають.

Симферопіль. — Тут у травні відбулася установча конференція групи депутатів усіх рівнів „Громадянський форум Криму", що діє при місцевій організації НРУ. На конференції були **присутні сім депутатів Вер**ховної Ради Криму, депутат Верховної Ради України і депутати міської та районної рад. Конференція „Громадянський форум Криму" ухвалила концепцію, яка визнає недоцільним прийняття конституції Криму до часу прийняття конституції України. Координатором групи обрано депутата Верховної Ради Кримської Автономної Республіки Генадія Черниша. У Симферополі 18-го травня уночі тяжко побито члена республіканської групи „Демократичний Крим", депутата Сиферопільської Міської Ради Вадима Мордашова. Є підстави вважати, що вчинили цей злочин з політичних мотивів. Представники організації кримсько-татарського національного руху повідомили, що в Судакському районі 23-го травня міліціянти розгромили наметове містечко татар, які повернулися до Криму. Директор радгоспу „Сонячна Долина" 29-го травня надав землю під забудову тим татарам, наметове містечко яких було розташоване на території радгоспу. Редакція кримсько-татарської газети „Авдеп" уклала договір із „Союздруком" про розповсюдження 2,000 примірників газети через мережу „Союздруку".

Івано-Франківське. — З нагоди 120-ої річниці з дня народження видатного українського письменника Василя Стефаника, 29-го травня у Прикарпатському селі Русів Снятинського району відбулося вшанування видатного покутського новеліста зі світовим ім'ям. Святкування розпочалося з покладення квітів та вінків від Обласної Ради народних депутатів, громадсько-політичних організацій, а потім вилилося у покутнянську Маївку. Відбулися літературні читання, письменницькі зустрічі, вечорниці, мистецькі програми. На мітинґу перед пам'ятником В. Стефаникові виступили народні депутати України, письменники та інші громадські діячі. У Івано-Франківському драматичному театрі вокально-хореографічні колективи дали благодійний концерт, дохід з якого піде на спорудження пам'ятника В. Стефаникові в обласному центрі Прикарпаття.

У ВІВТОРОК, 10-ГО ЧЕРВНЯ, президент Джордж Буш з гордістю хвалився репортерам, що він вже знову за згодою лікарів розпочав свій щоденний ранній двомилевий біг після свого захворіння 4-го травня. Президент іґнорував запити кореспондентів про вершинну конференцію, але з охотою говорив про відновлення своєї фізкультурної програми та самопочування. Речник Білого Дому Марлин Фицвотер заявив, що лікарі визнали президента Дж. Буша цілковито здоровим.

БЮРО, ЯКА ЗАЙМАЄТЬСЯ статистикою праці, подало до відома, що малі підприємства є далеко позаду великих фірм, коли йдеться про всякі соціяльні забезпечення та охорону здоров'я. Для підтвердження бюро дало такі статистичні дані: медичну опіку своїм працівникам запропонували тільки 69 відсотків малих підприємств у порівнянні з 92 відсотками великих фірм, життєве забезпечення тільки 64 відсотки малих фірм у порівнянні з 94 відсотками великих компаній. Коли мова про малі підприємтва то це ті, які затруднюють менше, як 100 працівників.

В П'ЯТНИЦЮ, 7-ГО ЧЕРВНЯ, 20 осіб загинуло від рук сікхських терористів в індійському стейті Пундшаб. Серед жертв був кандидат до парляменту цього стейту від Комуністичної партії Індії Амолак Сінґх. Терористи мали намір забити члена уряду Субода Канта Сахея, але бомба, кинута під його авто, вибухнула далі і це врятувало міністра.

Дня 21-го травня 1991 р. українська громада Норт Порту, Фльорида, відпровадила на вічний спочинок заслуженого громадянина

св. п.

СТЕПАНА ГАРАСИМА

Як вияв вшанування пам'яті Покійного, родина і приятелі зложили на ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНІ та ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ суму 2,045 дол.

Управа Фонду отцим складає щиру подяку жертводавцям.

Вдові Клярі і родині глибоке співчуття.

УПРАВА ФОНДУ

19-го червня 1991 року
припадає
СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого дорогого
МУЖА, ТАТА та ДІДУСЯ

митрофорного протоієрея отця

МИКОЛИ ГАЛЕТИ

колишнього голову Консисторії УАПЦ в ЗСА та її секретаря (в Бавнд Бруку) і настоятеля парафії св. Юрія Переможця в Ярдвіл, Ню Джерзі.

Просимо всіх земляків, знайомих, друзів та прихожан помолитися в цей день за душу новоспочилого отця митрофорного протоієрея Миколу, щоб Господь Бог оселив його в місті праведників, де всі Святі і праведні спочивають.

Горем прибиті:
паніматка — МАРФА
сини — МИКОЛА і ОЛЕКЛСАНДЕР
з родинами й онуками

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІД СМЕРТИ
нашої найдорожчої МАМИ і ТЕТИ

бл. п.

ЮЛІЇ ЖУК

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

у вівторок, 18-го червня 1991 р.

у Монтреалі, в церкві св. Михаїла (20.УІ. 1991)
в Ляшін, Квебек, в церкві св. Василія Великого
в Торонто, в церкві Пресвятої Евхаристії
в Римі, в церкві св. Софії
у Львові, в церкві Преображення Господнього

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
донька — ЛЮБА
сини — РАДОСЛАВ
ІРИНЕЙ
сестрінки — ЗИНОВІЙ ДУДА з дружиною СОФІЄЮ і донею ІРИССОЮ
БОГДАН ДУДА з дружиною ЗЕНОЮ і дітьми ЛЕВОМ, ЗІРКОЮ, ЮРІЄМ, ЄВГЕНОМ і МАРТОЮ
та їхніми родинами.

ПОДЯКА

Ділимося сумною вісткою, що по довгій і тяжкій недузі, на 71-му році життя, дня 31-го травня упокоїлася в Бозі

ЛІДІЯ ФЕДОРІВ,

з Василинів і Добрянських

Залишились у великому смутку Мирон, муж, і ближча й дальша родина в ЗСА, Канаді й Рідному Краю. Парастас відбувся в понеділок, 3-го червня, в год. 7-ій вечора, а похорон у вівторок, 4-го червня, з митрополичої катедри Непорочного Зачаття на парафіяльний цвинтар на Факс Чейс.

Муж покійної й приявні з родини — о. митрат Роан Добрянський (з Вінніпеґу), о. диякон Євген Василина (з Фінікс, Аріз.), його син Роман і Марта з донею Наталією, щиро дякують приявним на Панахиді й похороні за численну їх участь, а о. шамб. М. Федоровичеві, парохові катедрального храму, за відправлення Парастасу й похорону та зворушливу його прощальну проповідь. Цира подяка дириґентові О. Лупаничеві й катедральному хорові за величаве відспівання Парастасу, як теж Лідії Бульбі, шкільній товаришці покійної, Евгенії Новаківській, від співжителів „Вознесіння" (по Парастасі) та мґрові В. Острозькому, приятелеві дому покійної (на тризні) за їх слова пошани, жалю за втрату ширше відомої й любленої людини. О. митрат Добрянський промовив від усієї родини розкиненої по світі з виразом великого жалю із-за втрати дорогої їм усім покійної. Теж щира подяка М. Насевичеві, голові похоронного заведення за старанне, зразкове й величаве переведення похоронних завдань та обрядів.

МИРОН М. ФЕДОРІВ, муж покійної

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ

нашого дорогого і незабутнього

професора д-ра

ВАСИЛЯ ЛЕВА

на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

зложили пожертви колишні учениці гімназії СС. Василіянок: 100 дол. — д-р Оксана Фільварків; по 50 дол. — Дарія Жарська, Ірена Кушнір, д-р Стефанія Бережницька, д-р Марія Стець, Оля Дзядів, Ірена Залиба, Стефанія Бернадин, Іванна Ґорчинська; по 35 дол. — Ольга Михалюк, Ірена Медуха; по 30 дол. — Ольга Боба, Ірена Чума; по 25 дол. — Осипа Филипович, Лідія Ігнат, Дарія Конюх, Ольга Филипович, Евгенія Чапельська, Евгенія Котик, Ірена Прокопишин, Зеновія Мосійчук, Ірена Качанівська, Галина Кузьмінська, Стефанія Фур, Лідія Ляшевич, Лідія Ґанас, Софія Олесницька, Христина Баранецька, Софія Соколишин; по 20 дол. — Анна Ґоґоша, Ірена Хмілевська, Надія Плакида, Ольга Смаль-Гандзій, Ольга Смаль, Люба Прокоп, Марія Жарська, Марта Гайдук, Юля Петришин, Богданна Бігун; по 10 дол. — Ірена Козак, Лідія Дяченко, Дарія Микита, Дарія Ломницька, Марта Сидір, Татяна Криницька.

Замість квітів на могилу проф. д-ра В. ЛЕВА склали на СВІТОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД/„ДІТИ ЧОРНОБИЛЯ" колишні учениці гімназії СС. Василіянок, замешкалі в Торонто, Канада: по 50 дол. — Дарія Верґановська-Винників, Марія Демків-Сахрин, Марія Калимон-Пеленська; по 20 дол. — Олександра Іванець-Демянчук, Ірина Ільницька-Малащук, Стефанія Кунинець-Федорович, Марія Сенишин-Ґорбань, Евгенія Косевич, Слава Романчукевич-Одноріг, Наталка Градюк-Горіх, Ірина Ґерчук-Ганч, Марія Прокопович-Голод.

Сердечно дякуємо усім жертводавцям, а пам'ять про незабутнього професора, який особливо болів долею жертв Чорнобиля, хай пам'ять про нього залишиться між нами.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ КОЛИШНІХ УЧЕНИЦЬ ГІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК

Пошта в СССР — найгірша в світі

У вівторок, 21-го травня цього року в капітолі у Вашінґтоні відбулося свідчення перед конґресовою Комісією поштової служби в справі поштових зв'язків між ЗСА та СССР. Свідчення проводили конґресмен Сід Ґилман з Ню Йорку та конґресмен Франк Миклоскі з Індіяни, який відкрив переслухування. Ф. Миклоскі заявив, що свідчення було скликане в наслідок постійних листовних і телефонічних нарікань від прибалтійських республік і зацікавлених осіб в ЗСА про довгі затримки і безладдя з доставою листів і пакунків. Він сказав, що завданням комісії поштової служби є дізнатися про причини затримки пошти і перевірити, в які республіки СССР найгірше доставлялася пошта. Миклоскі також заявив, що свідчення перед конґресовою Комісією поштової служби дадуть совєтському урядові до зрозуміння, що Америка підтримує вільну листовну комунікацію між громадянами ЗСА та інших держав. „Якщо СССР хоче, щоб Америка мала довір'я до гласности, то Америка має право вимагати чесности і правди від поштової служби СССР."

Першим свідчив Томас Ліві, який репрезентував міжнародний департамент американської поштової служби. Ліві сказав, що останніми роками є замітне поліпшення поштових зв'язків між ЗСА та СССР, особливо з пакунками та реєстрованими листами. Він підкреслив, що тепер мало листів повертається з СССР з причин цензури. Т. Ліві додав, що не знав, чому останніми місяцями поштові зв'язки з Совєтським Союзом погіршилися і що під час розмов з Борисом Бовтенком з міністерства зв'язку Совєтського Союзу, не одержав ніякого оправдання. Навпаки, Бовтенко сказав, що сам не був свідомий, що така проблема існує і що якщо вона дійсно існує, то існує не у зв'язку з політичними причинами, а у зв'язку з помилки працівників поштової служби СССР. Ліві додав, що Б. Бовтенко запропонував тіснішу співпрацю і запросив до СССР американських експертів, які могли б ознайомитися з совєтською поштовою системою і допомогти поліпшити поштову службу в СССР.

Після свідчення Томаса Ліві конґресмен Ґилман, сміючись, висловив своє велике здивування, що поштові працівники в СССР могли помилково загубити кілька тисяч тонн поштових відправлень. Він запитав Ліві, чи було б можливо вислати пошту з Америки прямо до прибалтійських республік, оминаючи Москву. Ліві відповів, що він сам запропонував цю ідею під час розмов з Бовтенком, але Бовтенко відповів, що такий шлях доведе до поштового хаосу в цілому Союзі. Ґилман зауважив, що ця ідея повинна бути випробувана хоч тимчасово. Ліві застеріг, що без дозволу Москви було б неможливо здійснити таку систему. Дискусію на цю тему Ґилман закінчив, що Америка повинна пробувати переконати совєтський уряд прийняти таку альтернативу.

Після свідчення перед конґресовою Комісією поштової служби (зліва): Карлис Страйпс — представник латвійської громади, Мері Анн Ріккен — представниця естонської громади, конґресмен Миклоскі, Уляна Мазуркевич, конґресмен Ґилман, д-р Томас Ретейкис — представник литовської громади.

Потім свідчили представники латиських, естонських та литовських громад у ЗСА. Вони навели окремі приклади затриманої, повереної або „загубленої" пошти від січня до березня цього року і підкреслили, що погіршені поштові зв'язки створили у прибалтійських республік великі матеріяльні та емоційні труднощі. Кожен з них заявив, що проблеми з поштою ідуть у парі з політичними репресіями і що пересилка пошти поправиться тільки тоді, коли всі поштові відправлення до Прибалтики не будуть йти через Москву.

Потім свідчили Уляна Мазуркевич, голова Комітету Оборони Прав України, який тепер діє як Комітет Руху у Філядельфії. У. Мазуркевич підкреслила, що пошта в Україні і з України не функціонувала набагато довше, ніж пошта до і з прибалтійських республік, — проблеми почалися вже у грудні 1990 і „нормалізація" наступила аж у травні 1991 року. Уляна Мазуркевич сказала, що під час телефонічної розмови з Зеноном Сниликом, головним редактором газети „Свобода", довідалася, що передплатні видання з України — журнали і газети, не доходили до „Свободи" і читачів від грудня 1990 до половини березня 1991 року. З 16 передплачених видань реґулярно надходили лише центральні ґазети „Правда" та „Ізвєстія", і ні однієї українськомовної газети з України.

І. Мазуркевич також додала інформації від д-р Ніни Строкатої-Караванської, яка 12-го травня одержала листа від поетеси Ірини Сеник, що живе у Львівській області. В листі Сеник нарікала, що приблизно зі 100 листів, які вона вислала з України від грудня 1990 року, тільки два листи дійшли до ЗСА і Канади.

І. Мазуркевич розповіла про листа, якого вона одержала про Олександра Ковальчука, студента, що брав участь в голодівці проти арешту С. Хмари. Студент сам був заарештований. Людина, яка живе у Києві, передала листа до Польщі і щойно звідтіля він був висланий до Америки. Мазуркевич підкреслила, що люди, які не довір'яють совєтській поштовій системі або почувають себе загроженими московською цензурою, часто передають свої листи людям, які мають змогу вислати їх з інших країн. Вона розповідала про приватних туристів, які з доброго серця діють як листоноші. Подала приклад про групу спортовців, які прибули недавно до Філядельфії на міжнародні змагання. На летовищі зустріла їх Наталя Лучанко, касир КО НЛПУ. Вона довідалася, що майже кожен з них привіз понад 20 листів з СССР від людей, які вірили, що листи, надані на американській пошті, дійдуть без цензури, без затримки.

Мазуркевич також розповіла про наочний випадок цензури. В грудні 1990 р. секретар КОНЛПУ Тамара Стадниченко вислала матеріяли до редакції Львівського часопису „За Вільну Україну", в якому час від часу друкуються статті про діяльність комітету. В коверті були матеріяли про працю Комітету у справі Степана Хмари. Розпечатана і наново заклеєна конверта разом з матеріялами була повернена в квітні з печаткою цензури з Москви.

До тих прикладів було додано інформацію про різдвяні картки з України, одержані родинами в Америці в квітні або в травні, про коверти, які були розпечатані і наново заклеєні, про коверти, які приходили до Америки зовсім порожні.

І. Мазуркевич також повідомила слухачів про телефонічну розмову з Вячеславом Чорноволом, який сказав, що в Україні розповсюджуються поголоски, що фінансові непорозуміння між СССР та ЗСА довели до перервання поштового зв'язку і що совєтський уряд пробує переконувати громадян, що вся вина падає на Америку. Як і її попередники, Уляна Мазуркевич радила, щоб американська поштова служба усіма силами старалася знайти спосіб пересилати пошту не через Москву, а прямо до республік.

Після свідчення конґресмен Ґилман, У. Мазуркевич і Т. Стадниченко зустрілися приватно і і обговорювали далі справу Степана Хмари. Конґресмен Ґилман радо погодився спонзорувати листа до Леоніда Кравчука від американського конґресу. Комітет Оборони Прав України намагається зібрати якнайбільше підписів від інших членів Конґресу.

Тамара Стадниченко

Встановлення Фонду для українських студій при Вейнському університеті

Учасники і організатори зустрічі (перший ряд): мґр Віра Андрушків (зліва) та мґр Рома Дигдало; другий ряд (зліва): проф. Петрит Ґофф, декан Далмас Тейлор, д-р Галина Петравскас, проф. Дон Гейз, Фред Мерсіка.

Українська еміґрація по Другій світовій війні до ЗСА застала вже ґрунт, підготований передвоєнною іміґрацією до дальшого розвитку всіх клітин та ділянок життя української громади. Однією з тих ділянок, яка вимагала, однак, наполегливої піонерської праці, була справа здобуття доступу української науки в американські університети. Наслідки цієї мозольної праці сьогодні наочно видно. Заснування кількох катедр та впровадження численних різних курсів у місцевих університетах з царини україністики, де викладають українські професори, змінили погляди американських науковців на цілий ряд вагомих питань з українського буття. Все більше населення різних національностей усвідомлює, що українці — окрема нація. В багатьох випадках впровадження цих нових дисциплін в рами університетських викладів було фінансоване українською громадою.

30 років тому мала горстка свідомих ентузіястів у Дітройті, таких як проф. Степан Мамчур, проф. Василь Рудий і проф. Юрій Бахур, почали переговори з адміністрацією Вейнського університету, які привели до впровадження навчання української мови і літератури в цьому університеті. Українська громада взяла на себе зобов'язання забезпечити цю програму фінансово. Це здійснювалося щорічною збіркою на ту ціль, яку проводила група прихильників, згуртованих в Українсько-Американській Культурній Фундації, яку протягом часу очолювали д-р Мамчур, д-р М. Климишин, мґр О. Лісківська, д-р А. Приходько при співпраці Дмитра Строїча, Осипа Захокова та інших. Слід згадати тут декого з найбільш жертвених: подружжя Дужі, Феденки, Лісківські, Строїчі, Ст. Климишини, Захаркови, Джулі, Савчуки.

Щоб уникнути потреби щорічних збірок та забезпечити стабільність українським студіям, Управа фундації, вірючи в жертвенність дітройтської української громади, її розуміння важливости цієї програми як для нашої студіюючої молоді, так і для неї самої, постановила звернутися до цієї громади з проханням створити постійний фонд з капіталом 50,000 дол., з котрого щорічні відсотки покривали б теперішні кошти українських курсів.

В тій цілі управа Українсько-Американської фундації, до якої нині належить Рома Дигдало (голова), Христя Козак, Світлана Петруша, Ліда Дазуренко і Маріяна Лісківська, користаючи із ласкавого запрошення Галини Сливинської-Петравскас, віцепрезидента компанії Форда, влаштувати на їх посілості зустріч громади для з'ясування потреб фундації, іманентної вартости українських студій та інтенсивного започаткування збіркової акції на ту ціль — запросила громаду прибути туди 11-го травня.

Присутніх (коло сто гостей) привітала із чарівною ласкавістю господиня дому, побажала всім приємно провести цю зустріч. Як поважно ставиться до цієї справи університет, вказувала присутність п'ятьох професорів з деканом гуманістичного факультету на чолі.

Рома Дигдало у вступному слові підкреслила залежність плянування та поширення програми українських студій на майбутнє від фінансових спроможностей.

Мґр Віра Андрушків подала короткий історичний огляд цих курсів, згадала попередніх учителів д-ра Рудого, д-ра Цапа і мґр Л. Приходько, які запевнили нашій молоді поглиблення знання рідної мови, літератури та зміцнили свідомість їх національної приналежности. Згадала, що місцеві радіопрограми оо. Василіян та „Пісня України", яку провадить інж. В. Колодчин, а також місячник „Дітройтські Новини" (видавець В. Баран) завжди повідомляли громаду про активності українських студій та про потребу забезпечення їх майбутнього існування. Бо розвиток подій підтверджує конечність поширення навчальної програми. Розширення контактів з Батьківщиною вимагають від молоді ознайомлення з такими проблемами як охорона довкілля, ринкова економіка, зміцнення контактів зі студіюючою молоддю України. Метою сьогодні започаткованої збірки є осягнути її ціль до 22-го січня 1992 року — до річниці проголошення самостійности і соборности України.

Хто навіть трохи цікавиться справою українських студій у Вейнському університеті, знає, що нині провадить їх мґр Віра Андрушків. Будучи глибоко зацікавленою подіями, які тепер відбуваються на нашій Батьківщині, та втішаючись відданою співпрацею Української Студентської Організації, вона останніми роками заініціювала ряд актуальних викладів таких науковців як проф. Шпорлюк, А. Гумецька, О. Пріцак, Д. Марплес, Л. Сольчанек, Валентин Мороз, А. Кравчук, гостей з України як д-р В. Брюховецький, Р. Федорів, О. Білорус, В. Рогоза, М. Рябчук, бандуристка Галина Менкуш.

Голова німецько-слов'янського відділу проф. Гаазе висловив признання Вірі Андрушків за збагачення навчальної програми різноманітністю наукових сесій, що створило українську секцію найбільш вібруючою в його відділі.

Відтак промовляв декан гуманістичного факультету д-р Д. Тейлор, подаючи широкий образ етнічних студій цього університету. Грецька група створила 600,000-ий фонд для забезпечення перманентности грецької програми. Араби встановили 200,000-ий фонд на стипендії для вивчення проблем арабського світу. Постійний фонд забезпечить безперервне існування українських студій. Він згадав також про існування в університеті тринадцять кімнат, прикрашених оригінальними стилями тринадцяти народів, з котрих українська, завдяки ініціятиві комітету, який очолював д-р Джуль та інж. Колодчин, є одною з найкращих, представляючи велику плоскорізьбну мапу України, твір праці Едварда, Юрія і Яреми Козаків.

Ця пам'ятна і вдала зустріч була доповнена виступом співачки Христини Лиπецької, яка виконала дві українські пісні та італійську оперну арію. Вдумливою супровідницею була Лідія Цісарук.

Господарям Р. і Л. Петравскасам належиться глибока подяка за їх щедру українсько-литовську гостину.

Українська дітройтська громада, яка вже стільки разів дала доказ свого зрозуміння важливости загальнонаціональних потреб та своєї жертвенності, напевно завершить також успішно встановлення цього фонду для добра української науки, для добра української культури.

Володимир Баран

Архиєпископ Антоній

17-го листопада 1990 року Патріярх Мстислав підніс Єпископа Української Православної Церкви в ЗСА до сану Архиєпископа.

Сталося це у Києві, в умовах великого релігійного і національного піднесення, коли відбувався Собор Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви в Україні та Української Православної Церкви в діяспорі. Ці урочистості відбувалися в київському соборі св. Софії.

Парафіяльна рада, сестрицтво, духовенство і прихожани нюйоркського храму св. Володимира (настоятель отець Володимир Базилевський) відзначили Богослужбою і спільним обідом підвищення в чині Архиєпископа Антонія. Він же цю Богослужбу очолював.

Архиєпископ Антоній (в мирі Іван Щерба) народився 30-го січня 1947 р. в місті Шерон, Па. Після здобуття початкової і середньої освіти він студіював богословські науки в Колеґії св. Андрея у Вінніпеґу. Продовжував і поглиблював теологічні знання в ряді американських університетів.

26-го липня 1972 року Архиєпископ Констянтин рукоположив диякона о. Івана в сан священика. 29-го травня 1985 року Митрополит Мстислав довершив чернечий постриг о. Іванові, надаючи йому ім'я преподобного Антонія Великого. 18-го липня 1985 року о. Антоній був піднесений до сану Архимандрита. 6-го жовтня 1985 року Митрополит Мстислав у співслужінні з Архиєпископом Констянтином і Єпископом Володимиром довершив хіротонію о. Антонія у сан Єпископа.

Архиєпископ Антоній свого часу був головою Комісії для допомоги студентам теології з рамени Української Православної Ліґи Америки. Архиєпископ Антоній є редактором англомовного видання журналу „Українське православне слово". Він очолює Літурґічну комісію Української Православної Церкви в ЗСА.

Після урочистостей в Києві Владика Антоній відправив ряд Богослужб в різних містах України разом з Архиєпископом Констянтином.

Н. Н

ПОПРАВКА

У додатку „Сторінки Історії УВУ" („Свобода" з 5-го червня 1991 року) у „Відозві" слід справити дату на січень 1921 року.